נקובת הוושט ופסוקת הגרגרת אמר רבא לא קשיא כאן ששחט ולבסוף פסק כאן שפסק ולבסוף שחט שחט ולבסוף פסק נפסלת בשחיטה היא פסק ולבסוף שחט כי דבר אחר גרם לה ליפסל דמיא איתיביה רב אחא בר הונא לרבא שחט את הוושט ופסק את הגרגרת פסק את הגרגרת ואחר כך שחט את הוושט נבלה אימא וכבר שחט את הוושט מעיקרא אמר ליה שתי תשובות בדבר חדא דהיינו קמייתא [ה]ועוד [ו]הא (א) תנן ואח"כ אלא אמר רבא אלו אסורות קתני ויש מהן נבלות ויש מהן טרפות וליחשוב נמי דחזקיה [ז]דאמר חזקיה עשאה גיסטרא נבלה וליחשוב נמי דרבי אלעזר [ח]דאמר רבי אלעזר נטלה ירך [ט]וחלל שלה נבלה כי קתני נבלה דלא מטמאה מחיים אבל נבלה דמטמאה מחיים לא קתני רבי שמעון בן לקיש אמר כאן ששחט במקום חתך כאן ששחט שלא במקום חתך שחט במקום חתך נפסלה בשחיטה היא שלא במקום חתך כי דבר אחר גרם לה ליפסל דמיא ומי אמר רבי שמעון בן לקיש הכי והאמר רבי שמעון בן לקיש שחט את הקנה ואח"כ ניקבה הריאה כשרה אלמא כמאן דמנחא בדיקולא דמיא הכא נמי כמאן דמנחא בדיקולא דמיא אלא אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן לא קשיא כאן קודם חזרה כאן לאחר חזרה [י]ומשנה לא זזה ממקומה גופא אמר רבי שמעון בן לקיש שחט את הקנה ואח"כ ניקבה הריאה כשרה אמר רבא לא אמר רבי שמעון בן לקיש אלא בריאה הואיל וחיי ריאה תלויה בקנה אבל בבני מעיים לא מתקיף לה רבי זירא מאחר שנולדו בה סימני טרפה התרת מה לי בריאה מה לי בבני מעיים והדר ביה רבי זירא (ב) [א]דבעי רבי זירא ניקבו בני מעיים בין סימן לסימן מהו מי מצטרף סימן ראשון לסימן שני לטהרה מידי נבלה או לא ואמרינן לאו היינו [כ]דבעי אילפא הוציא עובר את ידו בין סימן לסימן מהו

מי

גמ' נקובת הוושט (ג). אלמא טרפה היא ולאו נבלה וכיון דחזר בו רבי עקיבא ההיא דאלו טרפות מני: **ששחט.** את הוושט ולבסוף פסק את הגרגרת: **כדבר אחר גרם לה דמיא.** דהא קודם שהתחיל בשחיטה נפסל אע"ג דבתחלה שעתא היא: **פסק את הגרגרת כו'.** אלמא אפילו פסק ולבסוף שחט קרי ליה רבי ישבב נבלה והודה לו רבי עקיבא: **אלא.** ההיא דאלו טרפות לאו טרפות דוקא קאמר אלא אלו אסורות קאמר: **ויש מהן נבלות.** כגון נקובת הוושט ופסוקת הגרגרת דליתרע מקום שחיטה דידהו ואינך הוו טריפות: **וליחשוב נמי דחזקיה.** דכיון דאמרת נבלות מיתנו התם ליחשוב נמי הך: **נבלה.** ואפילו מפרכסת: **רשב"ל אמר.** לא תתני אלו אסורות אלא אלו טרפות ולא תיקשי: **כאן ששחט במקום חתך.** [ב]כלומר מתניתין דהכא ששחט במקום חתך במקום שנפסק רוב הגרגרת כבר: **ואח"כ ניקבה הריאה.** בין שחיטת קנה לשחיטת הוושט: **אלמא.** כיון דריאה תלויה בקנה ונשחט הקנה הוי כמו שניטלה כולה מן הבהמה ומונחת בסל ותו לא מיטרפא בה בהמה וגבי פסק ולבסוף שחט א] נמי כיון דרובא נפסקה דהא פסוקת הגרגרת ברובא הוא הויא לה כמנחא בדיקולא ושוב אין לבהמה זו בשעת שחיטה אלא סימן אחד ובה אינה יוצאה מידי נבילה: **אלא אמר רבי יוחנן.** משנה זו דאלו טריפות רבי עקיבא אמרה קודם שחזר בו ומשנתינו דקתני והודה לו רבי עקיבא לאחר חזרה: **ומשנה.** דאלו טרפות אחר שנשנית בבית המדרש לא זזה ממקומה לא שכחוה התנאים ולא עקרוה ממשנתם אע"פ שחזר בו רבי עקיבא וחזרו ושנו וקבעו [ג]במשנתם אף לאחר החזרה. ואע"פ שזו קודמת לזו אין סדר למשנה ואע"ג דבחדא מסכת אמרינן בלפני אידיהן (ע"ז ז.) יש סדר למשנה ה"מ [ד]סתם ואח"כ מחלוקת או מחלוקת ואח"כ סתם שהקפידו החכמים בסדורו משום דממחלוקת ואח"כ סתם הלכה כסתם[ה] אבל במילי אחרנייתא לא קפדינן אסידרא: **אבל בבני מעיים לא.** אם נקבו בני מעיים בין קנה לוושט אחר שחיטת הקנה טרפה דחיותא דבני מעיים לא בקנה תלי אלא בוושט. לעולם דרך קנה לישחט תחלה לפי שהוא סמוך לעור והוושט סמוך למפרקת: **הפרס.** דסבירא [ו]לן כיון דמקלתה אשתמיט תו לא מיטרפא שאין טרפה לחצי חיות דהא לא סבירא[ז] לרבי זירא דטעמא משום דאמרינן כמאן דמנחא בדיקולא דמיא: **והדר ביה רבי זירא.** מהאי טעמא ואודי דטעמא משום דכמנחא בדיקולא דמיא בריאה אבל בבני מעיים מיטרפא שהוושט עדיין קיים. ומנלן דהדר ביה מדבעי רבי זירא ניקבו בני מעיים בין סימן לסימן לאחר שחיטת הקנה דהוא לעולם ראשון: **מי מצטרף סימן ראשון לסימן שני לטהרה מידי נבלה או לא.** מי אמרינן סימן ראשון נשחט לב' דברים [להיתר] אכילה ולטהרה מידי נבלה וסימן שני לא בא להתירה באכילה שהרי נטרפה אלא לטהרה וכיון דאתינן שוין אין שחיטתן מצטרפות ואע"ג דסימן ראשון לטהר מידי נבלה נמי נשחט או דלמא כיון דראשון אף לטהרה מידי נבלה נשחט מצטרף לשני: **סימן ראשון לסימן שני** גרסינן ולא גרסינן **סימן שני לסימן ראשון.** דראשון הוא דמצי לאיצטרופי לשני לטהר אבל שני לא מצי אצטרופי בהדי ראשון להיתר: הכי גרסינן **ואמרינן לאו היינו דבעי אילפא הוציא העובר את ידו בין סימן לסימן מי מצטרף סימן ראשון כו'.** והאי דאילפא בבהמה המקשה (לקמן סח:). עובר ניתר בשחיטת אמו אבל הוציא ידו קודם שחיטה אמרינן התם דאותו אבר דין טרפה שחוטה יש לו שאינו מטמא דמהניא ליה שחיטה לטהרו[ח] דתנן התם (עג.) שחט את אמו ואח"כ חתכה מגע נבלה דברי רבי מאיר וחכמים אומרים מגע טרפה שחוטה וקבעי אילפא (שם סט.) הוציא עובר את ידו בין סימן לסימן מהו סימן ראשון נשחט להתיר ולטהרה וסימן שני לא בא לאותו אבר אלא לטהר:

מי

וליחשוב נמי דחזקיה. ואם תאמר אמאי לא פריך וליחשוב לזעירי דאמר (לעיל דף כ:) נשברה מפרקת ורוב בשר עמה נבלה וי"ל דאינה נבלה אלא אם כן נפסק נמי חוט השדרה והא תני לה דבנפסק חוט השדרה לחוד אסור אבל מחזקיה פריך שפיר דמשכחת ליה גיסטרא דנבלה אפילו חוט השדרה קיים כגון נעקרה צלע מכאן וצלע מכאן וחוט השדרה קיימת דקרי ליה רב גיסטרא באלו טרפות (לקמן נג.) אי נמי שעשאה גיסטרא למטה מבין הפרסות דלא מיטרפא בפסיקת חוט השדרה וא"ת אמאי קשיא ליה דליחשוב דחזקיה ודרבי אלעזר והא לקמן באלו טרפות (דף מג:) מפרש דלא חשיב בסנ"ר ושב שמעתתא משום דאתיא בזה הכלל כל שאין כמוה חיה טרפה דטרפה היינו אסורה כמו אלו טרפות דאמר אלו אסורות קתני ויש לומר דלא משמע ליה לרבויי נבלה מזה הכלל דקתני כל שאין כמוה חיה דמשמע הלשון דעכשיו היא חיה אלא שאין יכולה לחיות עוד משום טרפות וא"ת אמאי פריך וליחשוב דרבי אלעזר והא בהמה שנחתכו רגליה מן הארכובה ולמעלה אתי בזה הכלל דהיינו בסנ"ר ואם כן שפיר שמעינן מיניה ניטל הירך וחלל שלה דאסורה ולא צריך למחשביה וי"ל דדלמא דמן הארכובה ולמעלה דאסורה היינו סמוך לצומת הגידים אבל למעלה ברחוק שרי וכן נשבר העצם דאמר בפרק בהמה המקשה (לקמן דף עו:) דהויא טרפה כשאין עור ובשר חופין את רובו שמא היינו בעצם שני אבל בעצם שליפי המחובר לגוף לא מיטרפא שום שבירת העצם גרידא ומיהו בפ"ק (לעיל דף כא.) פ"ה ניטל הירך והבשר והעור חופין עד חצי הירך או שליש הויא טרפה: **והדר** ביה רבי זירא. פ"ה ממה שהקשה מה לי בריאה מה לי בבני מעיים אלא טעמא [ט] משום דכמאן דמנחא בדיקולא דמיא ופירש הא דבעי נקבו בני מעיים בין סימן לסימן דהיינו בין קנה לוושט דאי נשחט הוושט תחלה הוו בני מעיים כמאן דמנחא בדיקולא דמיא ונראה לדעת הקונט' שאין [י] נ"ל דרבי זירא פליג אר"ל וקשה דנקבו בני מעיים בין סימן לסימן משמע אפילו בין וושט לקנה ועוד דמשני רבי זירא לדבריו דרבא קאמר ליה הוה ליה למימר קמיבעיא ליה ועוד דקאמר דהדר ביה רבי זירא מדבעי רבי זירא [י] נקבו לא הוה ליה למימר טפי אלא והדר ביה רבי זירא דבעי רבי זירא כו' אבל מדנקט מדבעי רבי זירא משמע שמן הבעיא חזר בו והכי פריך מדמקשה לרבא מה לי בריאה מה לי בבני מעיים שבכל מקום יש להתיר ש"מ דסבר דאין טרפות לחצי חיות ולא שייך למיבעי נקבו בני מעיים בין סימן לסימן ומתחלה מיבעי ליה נקבו אפילו נשחט הוושט תחילה דהוי פשיטא ליה דיש טרפות לחצי חיות ומשני [יא] לעולם לא חזר מן הבעיא ואליבא דרבא שהתיר בריאה פריך כיון דשרי בניקבה הריאה אחר שחיטת קנה זה אי אפשר [יב] אלא מטעם שאין טרפות לחצי חיות ואם כן גם בבני מעיים תתיר: **ואמרינן** לאו היינו דבעי אילפא. לכך הוצרך כאן להביא ראייה מאילפא משום דרבי זירא סתם דבריו ולא אמר אלא מי מצטרף סימן ראשון לסימן שני או לא ולטהרה מידי נבלה גמרא הוא דקאמר לה לכך מדקדק מדקאמר לאו היינו דבעי אילפא ש"מ דלטהרה מידי נבלה קמיבעיא ליה:

מולתו

רבינו גרשום

בשחיטה וקא קרי לה טרפה. איתיביה רב אחא בר הונא לרבא כלומר כיצד אמרת (שחטה חתך זו פסק ולבסוף) (שאם פסק ולבסוף שחט) טרפה: והא הכא דקא חזינן אפי' פסק ואח"כ שחט נבלה אימא וכבר שחט נפסלה בשחיטה ומשום הכי נבילה (חוו ר' ענה תלמוד) חדא דהיינו קמייתא. כלומר שחט את הושט וכבר שחט חדא לישנא היא ולא יכול לתרץ [כן] ועדיין אומר אני דקשיא מתניתין: אלא אמר רבא אלו אסורות קתני. לעולם בין שחט את הושט ופסק את הגרגרת בין פסק את הגרגרת ואח"כ שחט את הושט הוי נבלה ואי פרכת אלו טרפות בבהמה נקובת הושט ופסוקת הגרגרת לא קתני אלו טרפות אלא אסורות קא תני יש מהן נבלות ויש מהן טרפות ואלו שניהם נקובת הושט ופסוקת הגרגרת נבלות והשאר כאן משמונה עשר כולן טרפות. וליחשוב נמי דחזקיה. כלומר לדבריך השתא ששונין אנו במשנה נבלות נחשוב נמי במשנה דחזקיה: ריש לקיש אמר כאן ששחט במקום חתך כו' כלומר המשנה דשנינן ושחט את הושט ופסק את הגרגרת כו' נבלה ששחט במקום חתך: ומי אמר ריש לקיש הכי והאמר ריש לקיש שחט את הקנה ואח"כ ניקבה הריאה כו' כלומר כיון דנשחטה הקנה אע"פ שעדיין לא נשחט הושט כל פסול שאירע בריאה אין אנו חוששין דאמרי' כיון דנשחט הקנה כמאן דמנחא הריאה בדיקולא דמיא כלומר כמי שמונחת בסל ולשם יהא נקב הכא נמי כיון ששחט במקום חתך ליחשוב קנה כמו דמנח בדיקולא (א) ולשם נחתך ויהא כשר. אלא א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן לא קשיא כאן קודם חזרה כו' כלומר מה ששנינו אלו טרפות נקובת הושט נשנית קודם שחזר והודה ר' עקיבא לר' ישבב ומה ששנינו שחט את הושט ופסק את הגרגרת או שפסק את הגרגרת ואח"כ שחט את הושט נבלה נשנית לאחר חזרת ר' עקיבא לר' ישבב ומשנה לא זזה ממקומה כלומר אע"פ שחזר ר' עקיבא לר' ישבב אלו טרפות שקודם לא זזה ממקומה אמר רבא לא אמר ר' שמעון בן לקיש אלא בריאה כו' כלומר לא א"ר שמעון בן לקיש דכשירה אם ניקב לאחר שחיטת הקנה אלא בריאה הואיל וחיי ריאה תלויין בקנה והקנה כבר נשחט. (א) אבל בני מעים לא. כלומר אבל אם ניקבו בני מעים בין סימן לסימן [טרפה] הכי גרסינן מי מצטרף סימן שני לסימן ראשון לטהרה מידי נבילה: א"ל רב אחא בר רב לרבינא דילמא

א) דברי רבינו אלו תמוהים דכיון דנסבר נחתך הגרגרת שלא כדרך שחיטה ודמי כמאן דמנחא בדיקולא אין לך נבלה גדולה מזו יע"ש כמו שפירש רש"י דמקשה משחט שלא במקום חתך דג"כ תהוי נבלה ועמי' שפירש"י וצ"ע.

מסורת הש"ס

א) לעיל כח. ע"ש, ב) [לעיל כח. תמורה יא:] נדה כט., ג) גי' רש"ל וחלל שלה ניכר נבילה, ד) [יבמות ל. ושם נסמן], ה) לקמן סט., ו) [יבמות מב.],

גליון הש"ס

גמ' ועוד הא תנן. כרש"א הגירסא הא תניא: שם הא תנן ואח"כ. ועיין יומא מח ע"א:

הגהות הב"ח

(א) גמ' ועוד הא תניא ואחר כך: (ב) שם מדבעי ר' זירא: (ג) רש"י ד"ה נקובת הושט ופסוקת הגרגרת אלמא:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] רש"י ד"ה אלמא וכו'. ולבסוף שחט שלא במקום חתך נמי וכו' כצ"ל:

מוסף רש"י

ופסוקת הגרגרת. לרחבה בריבה (לקמן מב.). עשאה גיסטרא. שחתכה לרחבה או בגולגולתה כולי או כשדרה עד החלל, כל דבר החלוק לשנים קרי גיסטרא (לעיל כא.). נטלה ירך. ממקום חיבורו בכוקא דאטמא, וחלל שלה. כלומר לא שניטל העצם עם קלת הבשר הפנימי ונשאר בשר העליון והעור עד חצי הירך או שליש וחופה את המכה, דאתם טרפה הוא כדתנן (לקמן עו.) בהמה שנחתכו רגליה דהיינו אמרוזים מן הארכובה ולמעלה טרפה, אבל כשניטל כל הבשר עד שנראית גופה של מקום המתך כעין חלל קיכדורא"ה בלע"ז (לעיל כא.). נבלה. אע"פ שהיא עדיין חיה מטמאה כנבלה, דכמתה היא ולא כחיה (תמורה יא.).

שיטה מקובצת

א] והדר ביה ר' זירא מדבעי ר' זירא דבעי ר' זירא: ב] כאן ששחט במקום חתך וכו' מתני': ג] וחזרו ושנו וקבעו במשנתם החזרה: ד] ה"מ לענין סתם: ה] התרת דסבירא לך כיון: ו] דהא לא סבירא ליה לר' זירא: ז] דמהניא ליה שחיטה לטהרו מידי נבלה דתנן התם: ח] אלא טעמא הוא משום: ט] נראה דדעת הקונטרס שאין נראה לו לומר דר' זירא פליג: י] מדבעי ר' זירא דבעי ר' זירא נקבו: יא] ומשני דלעולם לא חזר בו מן הבעיא: יב] וזה אי אפשר להיות אלא מטעם: